

CARTIER Rotonda

Ovidiu ȘIMONCA s-a născut la 11 martie 1968, la Iași. Este absolvent al Facultății de Istorie-Filozofie de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, specializarea sociologie. Publică, din timpul facultății, în *Opinia studențească*, unde și-a făcut debutul jurnalistic. A lucrat la *Monitorul de Iași*, *Radio Nord-Est*, *BBC România*, *Radio Total*, *Evenimentul zilei*, *Cotidianul*, *Editura Polirom*. A participat la înființarea Departamentului de Jurnalism de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. Laureat al Premiului Clubului Român de Presă, ediția 2003, la secțiunea „Talk-show radio”, pentru o emisiune difuzată de BBC România. La Gala Jurnalismului Cultural, ediția I, organizată de Fundația Culturală „Timpul” în decembrie 2008, a obținut Premiul pentru „Interviu” (în motivația juriului se spunea că „interviurile sale sînt «pe bune», adică știe ce trebuie să obțină de la fiecare persoană interviuată, fără ca interviul să devină oficial și scorțos”).

Din februarie 2005 este redactor-șef adjunct la revista *Observator cultural*. Volumul *Pot să vă mai enervez cu ceva? Interviuuri între vehemență și emoție* reprezintă debutul editorial al autorului.

Ovidiu ȘIMONCA

*Pot să vă mai enervez
cu ceva?*

Interviuri între vehemență și emoție

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel./fax: 34 64 61. E-mail: casacartii@cartier.md

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria Vărul Shakespeare, str. Șciusev, nr. 113, Chișinău. Tel.: 23 21 22. E-mail: librariavs@cartier.md

Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83. E-mail: libraria9@cartier.md

Colecția *Rotonda* este coordonată de Em. Galaicu-Păun

Editor: Gheorghe Erizanu

Lectori: Inga Druță, Em. Galaicu-Păun, Valentin Guțu

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/Tehnoredactare: Ana Cioclo

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Combinatul Poligrafic (nr. 92072)

Ovidiu Șimonca

POT SĂ VĂ MAI ENERVEZ CU CEVA?

Ediția I, noiembrie 2009

© Cartier, 2009, pentru prezenta ediție.

Această ediție a apărut într-un tiraj de 800 de exemplare. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Șimonca, Ovidiu

Pot să vă mai enervez cu ceva? : Interviu între vehemență și emoție / Ovidiu Șimonca. – Ch.: Cartier, 2009

(Combinatul Poligr.). – 424 p. – (Colecția „Rotonda”).

800 ex.

ISBN 978-9975-79-604-0.

821.135.1.0-83

S 58

Mihaelei, interviewata mea de toate zilele și nopțile

Prefață

Mărturii din lumea noastră

Am ales pentru această carte 25 de interviuri. Din 2005 și pînă în 2009, am publicat în *Observator cultural* peste 150 de interviuri.

Selecția a avut un criteriu unificator: am dorit să strîng într-o carte nume reprezentative ale culturii române, autori cu greutate. Sînt personalități care pot depune mărturie despre timpul tumefiat în care ne mișcăm, despre tranziția apăsătoare, despre balansul între două lumi: comunistă și postcomunistă. Ca un contrapunct la literatură, există în această carte trei interviuri cu personalități ale lumii artistice, Marcel Iureș, Victor Rebengiuc și Andrei Șerban, care își pun „sufletul pe tavă” în fața cititorilor. Am căutat, în interviurile pe care le aveți în față, unghiuri noi „de atac”, am fost polemic, am fost și vehement, am apelat la biografia lor, i-am „scotocit” întrebîndu-i despre prietenii, am căutat să reconstitui „istorii personale”, dar cu relevanță generală. Mi-a fost drag să dialoghez cu oameni trecuți de o anumită vîrstă, extrem de cordiali, care au vorbit fără ocolișuri (Livius Ciocârlie, Paul Cornea, Neagu Djuvara, Gelu Ionescu, Nora Iuga, Gabriela Melinescu, Antoaneta Ralian, Bujor Nedelcovici, Mircea Horia Simionescu, Mihai Șora).

În 2005, nu eram foarte încrezător că-mi vor reuși interviurile culturale. După cîteva dialoguri, m-am convins că, pentru un bun interviu, nu trebuie să fii plat și să-ți îngîni interviuevatul.

Trebuie o anumită tensiune, trebuie să te contrazici cu invitatul tău, să-l întrerupi și să nu accepți „pe nemestecate” explicațiile.

Selecția mea a urmărit ca, prin aceste interviuri, să arăt care au fost și sînt personajele acestei lumi, marile teme, marile frământări, ce plăceri, ce idiosincrazii, ce obsesii există în cultura română de azi. Am fost atent, pe parcursul celor cinci ani, la redescoperirea literaturii române, la reinventarea ei și la modul cum poate să depășească marginile României pentru a fi tradusă și apreciată peste hotare (cred că, în direcția reșezării literaturii române într-un făgaș european, interviurile cu Gabriela Adameșteanu, Ștefan Agopian, Mircea Cărtărescu, Petru Cimpoeșu, Matei Vișniec și Dumitru Țepeneag arată unde sîntem în contextul literar occidental și care ar fi miza traducerilor din literatura română). Știu că există un val de tineri prozatori, pe care i-am interviuat în ultimii cinci ani; pentru evitarea unei selecții mult prea subiective, i-am „pus la teasc” pentru o altă carte.

Poate că aceste interviuri au și rolul unei fotografii: fixează un moment din viața unui autor (l-am interviuat, spre exemplu, pe Nicolae Manolescu pe vremea cînd *Istoria critică a literaturii române* era un imens șantier). Sînt în carte, și am ținut enorm să le includ în selecție, interviuri cu regretații Matei Călinescu, Gheorghe Crăciun și Alexandru Paleologu, din care se poate desluși o vibrație perenă, dincolo de efemerul unei înregistrări obișnuite, cu reportofonul pe masă, într-o după-amiază ploioasă.

Titlul acestei cărți pornește de la o întrebare din interviul cu Gabriel Liiceanu, întrebare transformată în titlul unui text publicat în *Dilema veche* de Andrei Pleșu în 2006, reluat în 2008 în *Plai cu boi*. De fapt, Andrei Pleșu, care mi-a acordat un interviu consistent, mi-a oferit și titlul acestei cărți; îi sînt recunoscător că mi-a arătat cît sînt de rău, de dur și m-a deconspirat, livrîndu-mă lumii ca un individ sicîitor, care caut să enervez cu orice preț. La vremea aceea,

în 2006, după interviul cu Gabriel Liiceanu, au fost numeroase replici: nu doar Andrei Pleșu a reacționat (Dan C. Mihăilescu, în *Idei în dialog*, considera acel interviu „cel mai hărțuitor interviu cultural pe care l-am citit vreodată”). Au mai fost și alte intervenții, mai degrabă anti-Liiceanu sau delimitări ferme venite de la Silviu Lupescu, Dan Petrescu, Valentin Protopopescu. Nu e rostul cărții de față să le reia, să facă un întreg „dosar” despre receptarea acelui interviu. Poate că lăsat să curgă liber, pus într-o carte alături de alte păreri, interviul cu Gabriel Liiceanu va provoca alt tip de reacții, mult mai calme, și altfel de interpretări.

Aceste interviuri, publicate inițial în revista *Observator cultural*, n-ar fi fost posibile fără Carmen Mușat, redactorul-șef al acestei reviste. Fără incurajarea permanentă pe care am primit-o din partea lui Carmen Mușat și fără libertatea pe care mi-a acordat-o în alegerea invitaților și a temelor de discuție, nu reușeam să duc la capăt cinci ani de gazetărie culturală și de interviuri. Domnilor Gheorghe Erizanu, Emilian Galaicu-Păun și Igor Mocanu, de la Editura Cartier, care mi-au propus această carte și cu care am avut fructuoase discuții înainte de apariție, le sînt recunoscător pentru că vor să descopere lumea românească și prin interviuri. N-am schimbat nimic în interviuri, le-am selectat în ordine cronologică, indicînd și data la care au apărut în revistă.

Nu știu cît voi continua. Îmi place să fac interviuri, mi-e tot mai greu să transcriu, mi-am pierdut din răbdare (întotdeauna am fost adeptul unor interviuri față în față, chiar dacă am muncit mult la transcriere). În interviuri culturale, cred că ceea ce trebuie să rămînă este emoția. Nu erudiția, nu frazele bombastice, nu frazele prea lucrate, emoția este importantă. Emoția și sinceritatea. Interviul nu face parte din operă, interviul luminează o operă, este calea prin care ajungi la emoție. Autorul nu mai este o coală de hîrtie, e în fața ta, liber de constrîngeri, liber să

fie el însuși, liber să fie autentic. În interviuri oamenii sînt, am observat asta, relaxați, știu că împărtășesc o anume libertate cu cel din fața lor.

Așa că vă ofer această carte de interviuri. Luați-le ca atare – mărturii din lumea noastră, cu mirări, revolte, supărări, neputințe, inspirații și clipe de grație (dozajul acestor stări îl stabiliți dumneavoastră).

Ovidiu Șimonca

„Am greșit cînd am publicat interviul cu Ion Iliescu”

Interviu cu Nicolae MANOLESCU

Fundația Anonimul v-a acordat recent premiul *Opera Omnia*. Premiul a fost în valoare de un miliard de lei. Cum vă simțiți ca proaspăt miliardar?

Foarte bine. Mă simt și mai bine, pentru că făcusem o prostie, începusem să-mi fac o casă la Câmpulung, pe un deal, cu niște bani împrumutați. Și, la stilul meu ardelenesc, orice împrumut este o nenorocire. Ideea de credit încă nu mi-a intrat în cap. Acum, am putut să dau banii înapoi.

Și casa e gata?

Nu, mai durează.

Și s-a schimbat ceva în viața dvs. de cînd sînteți miliardar?

Nu. Pentru că toți banii sînt la casă. Un leu n-am scos din ei. Ar fi păcat să-i risipesc: sînt în stare să-i cheltuiesc.

Cît ați scris din *Istoria critică a literaturii române*?

Scriu cum îmi vine. Nu sînt obligat să mă opresc, dacă mă blochez la o anumită perioadă. Am scris o bună parte. Mai am trei ani de contract pînă cînd trebuie să predau cartea.

Unde se oprește *Istoria critică a literaturii române*?

Probabil în 1989. Ultimii 15 ani nu cred că vor intra în această *Istorie*. Nu mai sînt la curent. N-am citit decît puțin. Dacă, după ce termin, o să mai am putere să-mi arunc o privire pe cîteva duzini din cărțile apărute după 1989, s-ar putea să mai adaug

cîteva pagini. Eu, în *Istoria critică a literaturii române*, nu preiau nimic din ce am scris. Fiecare rînd este nou.

Groapa a fost cel mai curat roman al anilor '50

Și se schimbă ceva din „Lista lui Manolescu”?

Se schimbă. Se schimbă chiar lista de autori. M-am uitat pe diferite indice de nume la diferite istorii literare. Toate au tendința de a confunda istoria literaturii cu dicționarul. Pentru mine, istoria literaturii e ce rămîne, e ciurul, după ce am cernut. Lista mea va fi extrem de selectivă. Cred că vor fi destul de mulți autori, considerați inevitabili într-o istorie literară, care nu vor fi incluși. Va fi o istorie critică. În paralel cu operele analizate, discut și receptarea critică. Spectacolul oferit de receptare este cîteodată mai fascinant decît spectacolul oferit de operă. Această idee n-a avut-o nimeni pînă acum. Și eu trebuie să constat că, în unele perioade, ce s-a scris despre operă este mult mai interesant decît cărțile în sine. La fiecare autor, operele vor fi privite și din perspectiva criticii de atunci, inclusiv a mea. Eu mă voi delimita, mă voi asocia, mă voi apropia, mă voi îndepărta de observațiile critice pe care le-am făcut la momentul apariției cărții.

Ați spus într-o emisiune televizată, la TVR Cultural, provocat de Eugen Negrici, că, pentru anii '50, singura operă care rămîne după al Doilea Război este *Groapa* de Eugen Barbu. Doar atît?

Capitolul *Barbu* l-am terminat în *Istoria* mea. Da, *Groapa* este singurul roman care rămîne. E ciudat. Dar, pentru anii '50, *Groapa* este cel mai curat roman din punct de vedere ideologic. Ediția întii, din 1957, n-are nici o concesie, nu se vede realismul socialist în ea. Culmea, în 1963, cînd nu mai cerea nimeni, Eugen Barbu a adăugat un capitol cu viața muncitorilor de la STB care fac grevă pe Calea Griviței, ca să echilibreze tematic romanul.

Barbu n-avea nevoie ca să introducă acel capitol. *Groapa* a fost cel mai curat roman. Mai curat chiar și decît *Moromeții* – volumul *întîi*, unde mai sînt mici chestii.

Groapa și parțial Moromeții. Altceva?

Într-o anumită măsură *Bietul Ioanide* și ne oprim. Cu celelalte romane încep să am o problemă. Inclusiv cu ale lui Petru Dumitriu, în care este rescrisă istoria din punct de vedere marxist.

Și după anii '50, ce rămîne?

Multe, mult mai multe. Sînt multe romane foarte bune și sînt unele foarte bune, ignorate. Sînt extraordinare *Istoriile* lui Mircea Ciobanu. Romanul *Lumea în două zile*, al lui George Bălăiță, cred că este o carte care se reține. La Țoiu, ar fi cel puțin două romane, *Căderea în lume* și *Galeria cu viță sălbatică*. Sînt de reținut și romanele lui D.R. Popescu: *F* și *Vinătoarea regală*.

Veți avea și un capitol cu optzeciștii?

E o generație extraordinar de dotată. O colegă de catedră, care își face doctoratul pe acea perioadă, mi-a spus că are referințe pentru 300 de scriitori, dintre care 40 rămîn. Poetii, în special. În jurul anilor '80, cînd încep să apară poezii, așa, cu țîrița, putem să remarcăm că generația anterioară era un pic epuizată. Pe de altă parte, romanul își cam terminase combustibilul. Se cam sfîrșise și cu „obsedantul deceniu” și cu romanele despre „colectivizare”, în limitele posibile atunci, și nu prea mai aveau ce să mai spună. Erau unii care nu mai puteau să scrie. De exemplu, romanele lui D.R. Popescu din anii aceia nu se mai pot citi.

Nu era și o lipsă de comunicare între generații?

Ba da. Lipsa de comunicare era verificată de mine la *Cenaclul de Luni*. Pe principiul că te înțelegi mai bine cu bunicul decît cu părinții. Marile conflicte nu erau cu Nichita, erau cu generația '70. Ei nu l-au contestat nici pe Nichita, nici pe Marin Sorescu.

Însă cu Mircea Ciobanu au ieșit scînteii cînd s-au întîlnit. Poeții din generația '80 aveau altă structură. Eu îmi aduc aminte că la Onești, într-o vară, a venit regizorul Ion Cojar, cu o trupă de studenți la teatru. Ei au făcut un spectacol la începutul *Zilelor Călinescu*. Seara, stînd noi împreună, am vorbit cu Ion Cojar. Apăruse prima serie de optzeciști. Și l-am întrebat cum își explică faptul că studenții lui, care erau în ultimul an, recită și pun în spectacol un tip de poezie care aparținea generației mele. I-am spus, hai să facem mîine un spectacol cu texte din optzeciști. Unul singur a recitat bine poezie din Florin Iaru. Lamia Beligan a început să plîngă și a spus că ea nu poate să spună acea poezie. Ea prefera să spună versurile Blandianei, cu „Sînt cea mai frumoasă femeie din lume, cînd plouă”. Dar să citească din Florin Iaru, sau din Cărtărescu, sau din Stratan, nu puteau. Și i-am spus lui Cojar: asta e chestiune de educație, îmi pare rău, dar ați rămas în urmă. Literatura a evoluat mult mai repede decît modul vostru de a o citi și de a recita.

„Du-te la bordel”, asta îi spune Hamlet Ofeliei

Ați scris despre Maiorescu. Mai este Maiorescu un model valabil?

Da. În primul rînd ca model este valabil. Avem nevoie, mai mult decît oricînd, de spiritul critic maiorescian. Eu, avînd nostalgia esteticului, merg mai departe și spun că ne trebuie musai separarea criteriilor, ca să vedem ce este valabil artistic și ce are succes și ține de divertismentul cultural. Maiorescu este exemplul absolut infailibil.

Cu alte cuvinte, o reconsiderare a canonului?

În acest moment, nimeni nu mai ține seamă de canon. Schimbarea canonului ar fi însemnat ce am încercat să facem fiecare în manualele școlare. Să împingem pînă la ultimele opere

receptarea. Știu de la profesorii de liceu că Simona Popescu s-a citit cu foarte mare interes, pornind de la fragmentul pe care l-am publicat în manualul de la Editura Sigma. Ca să deschizi gustul pentru literatură, elevii mai degrabă citesc cărțile apărute acum un an, acum doi ani, decît cele apărute acum 50-60 de ani. Asta a fost o schimbare de canon. Și era interesantă. Din păcate, în momentul de față, nu poți să schimbi canonul, pentru că nimeni nu mai ține seamă de canon. Nu mai există canon, este o aiureală întregă, care cum moare devine geniu, mare scriitor, preț de o zi, pe pagina întâi a ziarelor. E o nebunie ce se întîmplă, nu mai există nici un criteriu. Noi știm să spunem, cît de cît, cite ceva la cursuri. Dar toți foștii mei colegi, profesori de română, sînt bulversați.

Și studenții, viitori profesori de literatură română, cu ce rămîn din toată această bulversare?

Rămîn cu prea puțin.

Nu vă enervează superficialitatea lor?

Nu e vorba de superficialitate.

Citesc cît trebuie?

Noi eram mai liberi să stăm la bibliotecă, dar nu cunoșteam viața. Nu stăteam în bibliotecă ca într-o seră. Ei muncesc. Eu țin ore la master, într-o zi am ore de la 12.00, și ei vin pe rînd, în-tîrzie la curs, ajung și spre sfîrșitul cursului: unul vine de la Cluj, altul vine de la slujbă, altul de la liceu. Asta e, sînt mai adaptați, sînt mai bine pregătiți pentru viață, știu mai multe lucruri. Dar au inevitabil mai puțin timp să citească.

Și cînd vin, cei care vin, ce neliniști literare au?

Cea mai importantă provocare este dacă literatura din a doua parte a anilor comunismului, de care eu mi-am legat viața, mai are sau nu valoare. Și s-ar putea să aflu, într-o zi, că, din punctul

lor de vedere, nu mai are valoare. Ceea ce ar fi foarte grav. Pentru că ei vor induce această idee și generațiilor următoare.

Există această tendință de desprindere de literatura publicată sub comunism?

Există.

Și ce le spuneți, care vă este replica?

Am încercat să le explic următorul lucru: cea mai mare parte a literaturii lumii este o literatură care se citește pe glosă, începînd de la vocabular. Noi îl citim pe Creangă de la vocabular. Noi trebuie să ne obișnuim cu ideea că în perioada comunistă au apărut romane valoroase, pe care ei, acum, nu le plac sau nu le înțeleg. Nu-i o nenorocire să citești acea literatură cu dicționarul literar alături. Așa îl citim și pe Shakespeare. „Ofelia, du-te la mănăstire!” nu are nici un sens în engleza actuală. Mănăstirea avea sensul de bordel. Du-te la bordel, asta îi spune Hamlet Ofeliei. Dacă citești extraordinara carte a lui Georg Steiner, *După Babel*, vezi că toată traducerea este o problemă de interpretare. Orice lectură, oricît de naivă, este una de interpretare, dar asta presupune și o bază de date.

Vadim are exact ce merită

Mai sînteți afectat de afirmațiile lui Vadim Tudor că tatăl dvs. a fost făcut legionar?

Vadim Tudor nu are cum să mă afecteze. Dacă eram afectat, îl dădeam în judecată. El poate să spună orice, nu are nici un Dumnezeu. E un om în fața căruia nu există evidență. Tatăl meu nu putea fi împușcat, cum a spus Vadim, de Antonescu în 1941, pentru legionarism, pentru că a murit în 1986. Ce să discuți cu Vadim?

Cum priviți reproșurile care vi s-au făcut că ați avea uneori accente antisemite? A fost o suită de articole în care erați acuzat de antisemitism, că negați Holocaustul, sau cel puțin că nu doriți să recunoașteți specificitatea acestui tip de represiune.

Eu sînt convins că nici Michael Shafir, nici Norman Manea nu cred că sînt antisemit.

Și atunci de ce au apărut acele acuze, nu mai departe de 2002, în Raportul realizat de Marco Maximilian Katz, în colaborare cu Ozy Lazăr și Alexandru Florian? Au fost și acuze mai vechi, de la Norman Manea.

Norman Manea are tendința să creadă că, dacă cuiva nu-i plac romanele lui, asta este pentru că el este evreu. Asta n-are nici o legătură, n-am legat niciodată originea lui evreiască de receptarea critică a romanelor sale. Poți să ai anumite rezerve față de ce scrie, dar niciodată ele nu sînt provocate de originea lui evreiască. E adevărat, a mai fost cineva care a turnat gaz peste foc, junele Florian, fiul fostului meu profesor de marxism, Radu Florian, care lucrează pentru Centrul de Monitorizare și Combatere a Antisemitismului în România. Eu cred că ei s-au plictisit să discute doar despre aceiași antisemiți, triviali, de tipul Vadim. Ei au căutat antisemiți mai subtili, niște intelectuali ca Liiceanu, Manolescu, la care nimeni nu se gîndise pînă acum că ar fi antisemiți. Mai cîștigă un ban din treaba asta. Pe Vadim nimeni nu mai dă nici un ban, Vadim nu mai există, în curînd nu va mai exista nici ca șef de partid. A fost nebunia noastră cu Vadim. Acum, Vadim s-a dus, gata, și are sfîrșitul pe care îl merită. Nu ca turnător sau securist a intrat el din nou în atenție, așa ca Paleologu, Dan Amedeo Lăzărescu. Ar fi fost într-o companie selectă. El este judecat acum ca proxenet. Este exact ce merită: un amărit de proxenet.

Cronicarul TV Dan C. Mihăilescu este creația mea

Să discutăm și despre alți oameni din lumea noastră. E adevărat că pe Dan C. Mihăilescu dvs. l-ați făcut cronicar literar TV?

Da, Dan C. Mihăilescu, pentru ce este acum în televiziune, este creația mea. Eu am avut mîna bună și am intuit că poate vorbi despre cărți la televiziune. Eu l-am invitat prima oară într-o emisiune de televiziune, la fostul program pe care îl realizam, *Profesiunea mea, cultura*. Dan C. Mihăilescu n-a vrut să vină, zicînd că se bilbîie. Dar la televiziune trebuie să te bilbîi puțin, nu poți să rostești toate cuvintele perfect, mai ales într-o dezbatere. I-am spus: „Bilbîie-te liniștit, ai să vezi ce bine dă, vei avea naturalețe”. Nu s-a bilbîit niciodată în emisiunea pe care am făcut-o cu el. Și asta i-a dat curaj. Nici la lansări de carte nu fusese niciodată, tot din inhibiția bilbîielii. Și acum este un excelent cronicar literar TV, iar la lansări vorbește minunat. Ca vorbitor public, Dan C. Mihăilescu este creația mea.

Cu Eugen Simon în ce relații sînteți?

Foarte bune.

Și n-aveți să-i faceți nici un reproș?

Nu pot, ca membru al Academiei, să fac reproșuri președintelui Academiei. Glumesc, desigur. În rest, în ce privește activitatea literară a lui Eugen Simion, pot să vă spun că am vrut să-i dau o rubrică în *România literară* și s-a opus redacția. N-am putut să trec peste voința redacției, m-au amenințat că pleacă, redactorii au spus că vor demisiona în bloc dacă semnează Simion în *România literară*.

Vă pare rău pentru interviul cu Ion Iliescu din 1990 pe care l-ați publicat în *România literară*? A venit imediat după mine-

riadă și ați fost destul de blînd cu președintele, după ce minierii invadaseră Bucureștiul. Nu l-ați chestionat pentru chemarea minerilor și nici pentru mulțumirile adresate.

Îmi pare rău pentru acel interviu și îmi pare rău pentru lipsa mea de experiență și de reacție. Istoria acestui interviu e interesantă. M-am dus împreună cu regretatul meu prieten, și al lui Ion Iliescu, Zigu Ornea, la Ion Iliescu. Nu mai știu cu ce treabă. Și am vorbit despre mineriadă. Și i-am spus lui Ion Iliescu: trebuie să ieșiți și să explicați de ce ați apelat la mineri. I-am spus că nu este nici o rușine să spuneți că n-ați avut toate datele, că poate ați fost indus în eroare. Fără explicații, am adăugat, veți rămîne cu această pată și n-o să se șteargă niciodată. El mi-a spus atunci: „Da, m-au tras în piept”. Și Zigu Ornea a spus: „Dă-i, domnule, un interviu, și spune aceste lucruri”.

Nu v-a spus atunci, în discuția premergătoare interviului, cine l-a tras în piept?

Nu, nu mi-a spus, dar dorea să se explice.

Acum, chiar dacă ar fi fost tras în piept, chemarea și mulțumirile adresate minerilor nu aveau nici o justificare.

Nici un șef de stat nu cheamă forțele paramilitare ca să sprijine forțele de ordine împotriva populației. Dacă România este în coada plutonului, este în bună parte și pentru mineriada de atunci.

Și v-ați dus încrezător la interviu, crezînd că va spune „cine l-a tras în piept” pe președintele Iliescu?

Am stabilit interviul pentru a doua zi. I-am spus: facem interviul, vă dau textul să-l vedeți pentru a face doar corecturi de ordin stilistic, fără să reveniți la declarații. Și m-am dus a doua zi și nu a mai dorit să spună nimic. Nimic. Eu trebuia să nu-l public. Aici am greșit. Mi-a fost un pic jenă și l-am publicat.

Și așa a apărut și reproșul lui Paul Goma, că-l divinizați pe Iliescu, că ați scris om, cu „o” mare.